

BRUKSREGLER

FOR



Godkjent av Landbruksdepartementet 15.07.1997

FORORD

Disse bruksregler er gitt med hjemmel i lov av 19. juni 1992 nr. 59 om bygdeallmenninger §3-7, og er godkjent av Landbruksdepartementet etter bestemmelsene i samme lovs §3-8.

Bruksreglene er bindende for allmenningsstyret og de eiendoms- og bruksberettigede. Bruksreglene skal legges til grunn for styrets forvaltning av allmenningen og de eiendoms- og bruksberettigedes utøvelse av bruksrettene, ved siden av bestemmelsene i lov om bygdeallmenninger og annet lovverk.

Bruksreglene følger i det vesentlige lovens system, slik at en i kapitlene 2 til 8 finner nærmere bestemmelser om bruksrett, forvaltning og administrasjon, valg og de enkelte bruksretter. På flere punkter er lovens regler gjengitt, i en noe bearbeidet form. Dette er gjort av informasjonshensyn, og fritar ikke de eiendoms- og bruksberettigede for det ansvar de har til å sette seg inn i lovens bestemmelser. For å få oversikt over de bestemmelser som gjelder er det derfor nødvendig å lese lovverk og bruksregler i sammenheng, samt å holde seg orientert om de avgjørelser som fattes av styret.

§ 1. FORMÅL

Formålet med disse bruksregler er å sikre en forsvarlig forvaltning og utnyttelse av allmenningen innen lovens rammer, slik at den kan opprettholdes som en fellesressurs til beste for de eiendoms- og bruksberettigede, og dernest til beste for bosetting, næringsvirksomhet, naturmiljø og friluftsliv i bygdelaget.

§ 2. BRUKSRETT

2.1. Vilkår for bruksrett (lovens §2-1)

Bruksrett ligger til jordbrukseiendommer innen det bygdelag som fra gammel tid har utøvd bruksrett i allmenningen. Med jordbrukseiendommer forstås eiendommer som etter dyrket areal, beliggenhet, bebyggelse og bruk har karakter av jordbruk.

2.2. Bruksrettens innhold (lovens §2-2)

Eier av eiendom med tilliggende bruksrett kan bare utøve retten til dekning av eiendommens behov ved jordbruksmessig drift. Retten skal kunne utøves på en måte som til enhver tid er i samsvar med rasjonell bruk, og som er naturlig etter tiden og forholdene.

Er allmenningens avkastning utilstrekkelig til dekning av det samlede bruksbehov, skal styret foreta en forholdsmessig avkorting i ytelsene.

2.3. Bruksrettsregister, eierskifte (lovens §2-5)

Styret har ansvar for at det føres register over eiendommer med tilliggende bruksrett.

Registeret er grunnlaget for mantallet ved valg av allmenningsstyre. Registeret skal inneholde opplysninger om dyrket areal, om foretatte tildelinger av ytelser fra allmenningen og hvem som til enhver tid utøver bruksretten.

Ved eierskifte og endringer med hensyn til utøvelse av bruksretten, eller stemmerett ved allmenningsvalg, skal eieren gi skriftlig underretning til styret.

2.4. Bortfall av bruksrett (lovens §2-6)

For bortfall av bruksrett gjelder lov om bygdeallmenninger § 2-6. Etter denne bestemmelse faller bruksretten bort:

1. Hvis jordbruksdriften på eiendommen blir lagt ned, og
 - a) jorden tas i bruk til annet formål, eller
 - b) blir liggende nede i et sammenhengende tidsrom av fem år.
2. Hvis eiendommen ved frasalg, annen frivillig avståelse, ekspropriasjon eller omdisponering mister sin karakter av jordbruk.

Bortfall av bruksrett inntreffer først når styret har truffet avgjørelse om det, og eieren av den eiendom det gjelder er underrettet om avgjørelsen. Når vilkårene foreligger, har styret plikt til å treffe avgjørelse om bortfall av bruksrett.

2.5. Betaling for ytelser (lovens §2-7)

Den som utøver bruksretten er ansvarlig overfor allmenningen for riktig betaling av allmenningsytelsene. Ytelsene kan om nødvendig gjøres betinget av at det stilles betryggende sikkerhet for riktig betaling.

§ 3. FORVALTNING OG ADMINISTRASJON

3.1. Allmenningsstyret (lovens §3-1)

Styret i de enkelte allmenninger skal bestå av:

- | | |
|----------------------|--|
| Brandbu almenning | - 7 medlemmer. |
| Gran almenning | - 5 medlemmer (7 medlemmer inntil allmenningsvalget i 1998). |
| Lunner almenning | - 5 medlemmer. |
| Tingelstad almenning | - 7 medlemmer. |

Hver allmenning skal ha like mange varamedlemmer som styremedlemmer.

3.2. Styrets oppgaver og myndighet (lovens §3-2)

Styret representerer både eier- og bruksrettsinteressene og har til oppgave å forestå forvaltningen av allmenningen i samsvar med lovverket, disse bruksregler og skogbruksplan.

Styret har myndighet til å avgjøre alle spørsmål i forbindelse med allmenningens forvaltning og drift, herunder spørsmål om bruksrett, når ikke annet følger av lovverket. Styrets avgjørelser kan ikke påklages.

3.3. Allmenningsbestyrer (lovens §3-5)

Bestyreren skal, hvis ikke annet er godkjent av departementet, ha utdannelse i skogbruk. Bestyreren ansettes av styret. Arbeidsoppgaver, rettigheter og plikter går fram av lov om bygdeallmenninger, av instruks for stillingen og arbeidsavtale.

3.4. Skogbruksplan (lovens §3-6)

Det skal til enhver tid foreligge en skogbruksplan for allmenningen.

3.5. Regnskap (lovens §3-10)

Styret er ansvarlig for at regnskapsførsel skjer i overensstemmelse med lov om bygdeallmenninger §3-10 og regnskapsloven, eventuelt etter nærmere bestemmelser for regnskapsførselen fastsatt av departementet.

3.6. Revisjon (lovens §3-11)

Revisor velges av årsmøtet og skal være registrert eller statsautorisert. Som revisor kan velges et selskap som driver revisjonsvirksomhet. Årsmøtet kan i tillegg velge en skogbrukskyndig revisor blant de eiendoms- og bruksberettigede. Dersom årsmøtet foreslår andre revisjonsordninger skal disse godkjennes av departementet.

3.7. Disponering av overskudd (lovens §3-12)

Styret har ansvar for at overskudd disponeres i samsvar med lovens §3-12. Eventuell utdeling av kontantutbytte kan bare skje etter godkjenning fra Landbruksdepartementet.

3.8. Årsmøtet og dets saker og myndighet (lovens §§3-13 og 3-14)

Om årsmøtet gir loven følgende bestemmelser:

§ 3-13 (årsmøte)

Årsmøte skal holdes av de eiendoms- og bruksberettigede hvert år innen utgangen av april måned. Møtet sammenkalles med minst 3 ukers varsel.

Allmenningsstyrets årsmelding og regnskap skal, sammen med sakliste for årsmøtet og eventuelt valgkomiteens forslag til styremedlemmer og varamedlemmer (jfr. §4-7), legges ut til gjennomsyn for de eiendoms- og bruksberettigede senest 3 uker før årsmøtet holdes og med kunngjøring om utleggelsen. Nevnte dokumenter skal, senest samtidig

med at de utlegges til gjennomsyn, sendes departementet, som har rett til å la seg representere på årsmøtet uten stemmerett.

Årsmøtet ledes av en møteleder som velges av årsmøtet. Møtet er lukket, med mindre det selv bestemmer noe annet.

For årsmøteforhandlingene og allmenningsstyrevalget skal det føres protokoll, som oppleses ved møtets slutt og undertegnes av to dertil valgte møtedeltakere.

§ 3-14 (årsmøtets saker og myndighet)

Årsmøtet skal:

1. Avgi uttalelse til allmenningsstyrets årsmelding og regnskap.
2. Avgi uttalelse til en orientering fra allmenningsstyret om planer for kommende års virksomhet.
3. Velge allmenningsstyre og valgkomite etter bestemmelsene i kapittel 4.
4. Fastsette godtgjørelse for medlemmene av allmenningsstyret.
5. Oppnevne revisorer for neste års regnskap, og eventuelt fastsette godtgjørelse for revisjonen.
6. Avgi uttalelse i saker som noen med møterett ved skriftlig henvendelse til allmenningsstyret senest en uke før årsmøtet holdes, har krevd behandlet.
7. Avgi uttalelse i andre saker som fremlegges av allmenningsstyret med anmodning om uttalelse fra årsmøtet.

Årsmøtet har ingen beslutningsmyndighet i andre saker enn valg av allmenningsstyre og valgkomité og fastsettelse av godtgjørelse til allmenningsstyrets medlemmer og eventuelt oppnevning og fastsettelse av godtgjørelse til revisorene. Uttalelser fra årsmøtet er veiledende og binder ikke allmenningsstyret.

§ 4. VALG AV ALLMENNINGSSTYRE

Styret velges på årsmøtet, av og blant de eiendoms- og bruksberettigede, i henhold til manntallet og forøvrig slik som bestemt i lov om bygdeallmenninger kap. 4.

Valget tilrettelegges og ledes av en valgkomité som velges på årsmøtet i forbindelse med styrevalget.

§ 5. VIRKESRETT

5.1. Virkesrett (lovens §5-1)

Eiendom med tilliggende bruksrett har rett til trevirke til dekning av eiendommens jordbruksmessige behov, etter de nærmere bestemmelser i lov om bygdeallmenninger og disse bruksregler.

5.2. Uttak av virke (lovens §3-7 d, jfr. §5-4)

Det skal søkes på forhånd om uttak av:

1. Materialer til nybygg, påbygg og større vedlikeholdsarbeider.
2. Skogsved.

Søknader fremmes på den måte styret bestemmer.

Betalingsbetingelser fastsettes av styret.

Uttak av materialer til nybygg, påbygg og større vedlikeholdsarbeider skal behandles av styret. Styrets leder og bestyreren har fullmakt til sammen å behandle mindre uttak av materialer, innenfor de rammer styret setter.

Søknad om uttak av materialer må inneholde opplysninger om eiendommens navn, gårds- og bruksnr., hvem som er eier og bruker, hva materialene skal brukes til og ellers de opplysninger allmenningen måtte kreve. Om styret finner det nødvendig, må det leveres tegninger. Ufullstendige og for sent innkomne søknader kan avvises.

Dersom tildelt virke ikke er tatt ut innen ett år etter tildelingen, faller tildelingen bort dersom det ikke foreligger spesielle forhold som gjør at styret kan godkjenne uttak.

Nærmere regler om virkesrabatt og bidrag (lovens §3-7 f)

Satsene for rabatter og bidrag fastsettes hvert år av styret.

Ansvar for oppmåling av bidragsberettigede tiltak ligger hos styret. Oppmålingen kan foretas av styremedlemmer eller den/de styret delegerer dette til. Krav på bidrag bortfaller dersom oppmåling ikke er forlangt senest ett år etter at byggearbeidet er avsluttet.

5.3. Bruk og behandling av mottatt virke - omgjøring av tildeling m.v. (lovens §5-6)

Mottatt virke må behandles forsvarlig og benyttes innen rimelig tid. Virke og andre ytelser skal anvendes til de formål som er forutsatt ved tildelingen, og kan ikke selges eller anvendes på annen måte uten styrets samtykke. Ved overtredelser kan styret omgjøre tildeling som er foretatt og kreve virket tilbake eller kreve rabatt eller tilskudd tilbakebetalt i h.h.t. bestemmelsene i lov om bygdeallmenninger. Styret kan nekte ny tildeling av virke inntil oppgjør er foretatt.

Styret kan iverksette nødvendige kontrolltiltak for å forsikre seg om at virke og andre ytelser brukes i samsvar med regelverket.

5.4. Refusjon (tilbakebetaling) av ytelser fra allmenningen (lovens §5-7)

Ved fradeling/salg av bygninger fra en bruksberettiget eiendom, kan styret kreve en forholdsmessig refusjon av mottatte bruksrettytelser såfremt det har gått mindre enn 25 år siden ytelsene ble mottatt. Refusjonens (tilbakebetalingens) størrelse fastsettes av styret.

5.5. Gjenoppføring og utbedring av bygninger etter brann eller annen skade (lovens §5-8)

Det gis ikke utvisning, virkesrabatt eller tilskudd ved gjenoppføring eller utbedring av skadde bygninger som har, eller kunne ha vært fullverdiforsikret.

5.6. Bygninger som ikke tjener noe aktuelt jordbruksmessig behov (lovens §5-9)

Virkesretten kan ikke nyttes til oppføring eller vedlikehold av bygninger som ikke tjener noe jordbruksmessig behov. Med styrets samtykke kan virkesretten likevel nyttes dersom bygningene senere antas å tjene jordbruksmessige behov eller når vernehensyn eller andre særlige hensyn tilsier det.

5.7. Føderådsbygninger (lovens §5-10)

Når styret finner at eiendommens jordbruksmessige betydning tilsier det, kan virkesretten nyttes til oppføring og vedlikehold av føderådsbygning. Tildelingen begrenses i slike tilfelle til den størrelse og standard som godkjennes for husbanklån til enhver tid, jfr. også Landbruksbankens bestemmelser.

5.8. Driftsbygninger for utvidet produksjon (lovens §5-11)

For driftsbygninger som er innrettet på eller planlagt for vesentlig større produksjon enn eiendommens forgrunnlag gir forutsetning for, kan virkesrett bare utøves for en slik forholdsmessig del av oppføring og vedlikehold som svarer til behovet ved vanlig jordbruksdrift på eiendommen.

§ 6. BEITE. SETER.

6.1. Beiterett (lovens §6-1)

Eiendom med tilliggende bruksrett i allmenningen har rett til beite med så stor besetning som kan vinterføs på eiendommen. Hvis det kan skje uten vesentlig skade for skogen eller for andre bruksberettigede, kan styret samtykke i at det blir beitet med større besetning.

6.2. Beitebruksregler (beiteordning) (lovens §6-3)

Styret skal sørge for en fornuftig utnyttelse av beiteressursene i allmenningen, under hensyn til skogens produksjon og allmenningens flerbruksutnyttelse. Styret skal til enhver tid vurdere beitebeleggets størrelse og kan om nødvendig sette begrensninger for antall dyr av forskjellig slag som kan slippes på beite eller begrense beiting i deler av allmenningen.

Styret kan pålegge de beiteberettigede å opprette og delta i beitelag, og pålegge beitelagene å sørge for organisert tilsyn og sanking av dyr på beite. Kostnadene ved slipping, tilsyn og sanking bæres av beitebrukerne i fellesskap.

Styret kan fastsette slippe- og sanketider for beitedyra.

6.3. Behandlingen av seterhus når bruksrett eller rett til opptatt seter er falt bort (lovens §6-8)

Utenfor regulerte hytteområder kan hus på nedlagte setre bare selges til bruksberettigede. Når særlige grunner foreligger, kan dispensasjon gis av styret.

§7. JAKT OG FANGST

7.1. Forvaltningen av jakt og fangst (lovens §7-6)

Forvaltningen av jakt og fangst skal ha som mål å oppnå et fornuftig viltstell ut i fra skoglige og andre forhold, og en rasjonell utnyttelse av jakta i allmenningen, innenfor rammen av gjeldende lovgivning. Styret kan utarbeide planer for forvaltning av storviltstammen, eventuelt i samarbeid med tilgrensende eiendom.

7.2. Jakt på hjortevilt og bever (lovens §7-6)

Styret og administrasjonen har ansvaret for forvaltningen av jakt på hjortevilt og bever. Styret kan bestemme hvem som skal ha anledning til å drive slik jakt, fastsette begrensninger i antall jegere, i antall vilt av ulike slag som tillates felt eller fanget, og begrensninger i tid, område og måten for utøvelse av jakt og fangst - alt innenfor de rammer som til enhver tid fastsettes av viltmyndighetene.

7.3. Rett til småviltjakt (lovens §§7-1 og 7-2)

Rett til jakt og fangst på småvilt har den som utøver bruksrett, med tilhørende husstand, slik det følger av bygdeallmenningslovens §7-1. Styret avgjør for hvert år i hvilken utstrekning jaktkort skal utstedes til andre enn de som er nevnt i første ledd og eventuelt fordelingen mellom innenbygdsboende og andre. Vedkommende kommunale organ skal på forhånd være gitt anledning til å uttale seg.

7.4. Bortleie/driftsavtale for småviltjakta (lovens §§7-4 og 7-5)

Styret kan, for inntil fem år om gangen, inngå avtale om administrasjon av jakta med organisasjon som har fremme av jakt og viltpleie som formål. Styret fastsetter betingelsene for avtalen. Dersom jakta leies bort, kan dette bare skje for ett år om gangen. Betingelsene fastsettes av styret etter at vedkommende kommunale organ har uttalt seg om utkastet til leieavtale. Bruksberettigede som ønsker å jakte kan ikke utelukkes selv om jakta leies bort.

7.5. Jaktkort for småviltjakta (lovens §7-7)

Ingen må drive jakt og fangst av småvilt i allmenningen uten på forhånd å ha løst jaktkort i samsvar med disse regler. Jaktkortet skal lyde på navn og kan ikke overdras. Det skal alltid bringes med under jakta og forevises på forlangende. Jaktkort utstedes bare mot forevisning av kvittering for betalt jegeravgift.

Avgiftene for jaktkort for småvilt fastsettes hvert år av styret. Om ønskelig kan styret fastsette differensierte avgiftssatser for følgende grupper:

- a) bruksberettigede med husstand og andre som bor fast på og er knyttet til driften av bruksberettiget eiendom,
- b) innenbygdsboende i vedkommende allmenningsbygdelag,
- c) personer som ikke omfattes av a og b.

Inntektene av salg av jaktkort tilfaller allmenningskassen dersom ikke annet er bestemt i avtale med organisasjon som allmenningen har driftsavtale med, og som har fremme av jakt og viltstell som formål.

7.6 Felles viltområder (lovens §7-3)

Der hvor forholdene ligger til rette for det, kan styret samarbeide med andre om felles tiltak til fremme av viltstellet, felles jaktregler og felles jaktkort, som omhandlet i Viltlovens §§37 og 38.

7.7. Rapportplikt (lovens §7-6, Viltlovens §50)

De som får utstedt jaktkort for allmenningen/området, plikter å gi de oppgaver over felt og fanget vilt som blir krevd av styret eller blir pålagt av viltmyndighetene.

7.8. Oppsyn (lovens §7-6)

Styret sørger for nødvendig oppsyn, og skal påse at oppsynet er effektivt, og at overtredelser av lover og regler blir innberettet til styret.

Hvor forholdene ligger til rette for det, kan styret samarbeide med andre og med vedkommende kommunale organ om felles oppsyn over større områder.

7.9. Nødvendige begrensninger i jaktadgangen (lovens §7-6)

Innenfor rammen av viltmyndighetenes bestemmelser om jakttider m.m. kan styret foreta innskrenkninger med hensyn til tiden, området og måten for utøvelse av jakt og fangst. Det samme gjelder begrensning i antall jegere og i antall vilt av ulike slag som tillates felt eller fanget.

Før styret treffer vedtak i henhold til foranstående bestemmelser, skal vedkommende kommunale organ gis anledning til å uttale seg.

§ 8. FISKE

8.1. Forvaltningen av fisket (lovens §8-7)

Forvaltningen av fisket skal ha som mål å oppnå en rasjonell utnyttelse av fisket, innenfor rammen av gjeldende lovgivning.

8.2. Rett til fiske (lovens §8-1)

Rett til fiske har den som utøver bruksrett, med tilhørende husstand, slik det følger av lovens § 8.1.

Styret avgjør om det skal åpnes adgang til fiske for andre personer enn de som er nevnt i første ledd i hele eller deler av allmenningen. Styret kan også bestemme at det skal åpnes adgang til fiske med andre redskaper enn krok, og betingelsene for slikt fiske.

Forøvrig gjelder de regler som er fastsatt for kommunen og allmenningsbygdelaget med hensyn til fisketider, redskap, minstemål m.v.

8.3. Felles fiskeområde (lovens §8-4)

Der hvor forholdene ligger til rette for det, kan styret samarbeide med andre om felles tiltak til fremme av fisket, felles fiskeregler og felles fiskekort. Vedkommende kommunale organ skal på forhånd være gitt anledning til å uttale seg.

8.4. Driftsavtale/bortleie (lovens §§8-5 og 8-6)

Styret kan, for inntil fem år om gangen, inngå avtale om administrasjon av fisket med organisasjon som har fremme av fiske som formål. Styret fastsetter betingelsene for avtalen. Dersom fisket leies bort, kan dette skje for ett år om gangen. Betingelsene fastsettes av styret, etter at vedkommende kommunale organ har uttalt seg om utkastet til leieavtale.

8.5. Fiskekort (lovens §8-8)

Alle som skal fiske i allmenningen, med unntak av personer som er under 16 år, må løse fiskekort, som skal lyde på navn. Kortet kan ikke overdras. Styret fastsetter vederlaget for fiske med forskjellige redskaper. For andre enn bruksberettigede kan det fastsettes egne satser.

Inntekter ved salg av fiskekort tilfaller allmenningskassen dersom ikke annet er bestemt i avtale med organisasjon som allmenningen har driftsavtale med, og som har fremme av fisket som formål.

8.6. Oppsyn (lovens §8-7)

Styret sørger for nødvendig oppsyn, og skal påse at oppsynet er effektivt, og at overtredelser av lover og regler blir innberettet til styret.

Dersom forholdene ligger til rette for det, kan styret samarbeide med andre og med vedkommende kommunale organ om felles oppsyn over større områder.

§ 9. OVERTREDELSE

Overtredelse av disse bruksregler kan medføre politianmeldelse og straff med bøter, jfr. bygdeallmenningslovens § 9-3, for så vidt ikke strengere straffebestemmelser kommer til anvendelse på forholdet.

§ 10. IKRAFTTREDELSE

Disse bruksregler er godkjent av Landbruksdepartementet 15.07.1997 og trer i kraft fire uker etter at de er kunngjort. Fra samme tidspunkt oppheves tidligere bruksregler for Brandbu, Gran og Tingelstad almenninger, fastsatt 15.02.1964 og for Lunner almenning, fastsatt 24.05.1972.

Bruksreglene skal gjennomgås, og eventuelt endres, minst hvert 20. år.